

SZÖVEG –
SZÁM KATI

SOROZAT –
OLVASÓSAROK

VÉKONY ZSINEGEN FICÁNKOLVA

◆ 100 év mozaikdarabkái egy oroszországi család egyetlen vérvonalának élettöredékeiből – dédapától dédunokáig, Jakovtól Jakovig. Hiányos részletek, amelyek helyenként pengeélesen összepasszolnak, és végtelen gondolatárada-tot képesek elindítani, máshol viszont homályba vesznek. Ízelítő a XX. század művészetéről, eszmerendszereiről, politikai viszonyairól. Irodalom, zene, matematika, informatika, történelem, filozófia, színház- és táncművészet – mind az emberi lét alapvető törvényeire kérdeznék rá. A „Jákob lajtorjája” mégsem unalmas értekezés, hanem feszes szerkezetű, lélektani és dramaturgiai szempontból is eleven szöveg: a teljes századot felvillantó 700 oldalas regényt alig lehet letenni! A történet könnyed eleganciával halad levélről levélre, jelenetről jelenetre, évtizedről évtizedre. Nem süllyed bele egyetlen érzelembe, szituációba, korba vagy karakterbe, mégis minden szereplő, minden helyzet megszólítja a saját életünket is. És miközben Nóra, a relatív főhős, megpróbálja összerakni a maga puzzle-darabkáiból

az élet értelmét, rájövünk, az életek láncolata és az élet maga nemcsak ennyi: „Megszületni, sokféle tulajdonságra szert tenni, hatalomra, hírnévre, vagyona, dicsőségre, tudásra, szokásokra. Szert tenni személyiségre, aztán ledobni magadról az egészet. Magát a személyiséget is. Eljutni a teljes, az eredeti meztelenségig”. Mert ahogy bepillanthatunk az ősök életének egy-egy dokumentumába, „végtelen történet kerekedik belőle, aminek értelmét oly nehéz megfogni, pedig nyilvánvalóan ott ficáncol egy vékony zsinegen.”

Ljudmila Ulíckaja: Jákob lajtorjája. Magvető Kiadó, 2016.

IGAZZÁ ÍRT MESE

Ugron Zsolna sajátos női történelmi regényeket ír, a most megjelent „Hollóasszony” is ebbe a sorba illeszkedik. Jól ismeri a kort, amelybe meghív minket – ezúttal a Hunyadiak korát –, munkája nem nélkülözi az aprólékos forráskutatást és a személyes kötődést sem. Nem a mindentudó mesemondók útját járja, nem férfias történetmondás az övé előre kigondolt elmélethez igazított, szórakoztatva népszerűsítő cselekménnyel. Azt hiszem, ő az apró részletekből indul. Egy-egy korabeli iratban, levélben megtalált név vagy szokatlan félmondat indítja el kutatómunkáját és fantáziáját. Ezekből kanyarít sztorit erre is, arra is. Így lesz az egymásból ágazó ritkás tényekből képzelettel feldúsított, összekapaszkodó terebélyes fa.

A regényszerkezet az írásos emlékek töredékességét és soknézőpontúságát őrzi, mintha kis vallomásokot, visszaemlékezéseket olvasnánk a történelem előteréből és háttéréből. Mintha csak véletlenszerűen böktek volna rá pár fő- és mellékszereplőre, hogy tegyék már hozzá a maguk Szilágyi Erzsébet-verzióját az egészhez, amely persze – ezt sugallja a szerkezet – soha sem lehet teljes. A történelmet ízlelgethetjük, de tökéletesen megismerni nem tudjuk. Megérezhetjük a kor szí-
nét, szagát; rettegéseit és vágyait, megérteni legfeljebb egy-egy pillanatban, egy-egy szemszögből lehet.

De Ugron Zsolna még csak nem is erre vállalkozik, hiszen nemcsak nézőpontot nem rögzít, a távlat és az érzelmi viszonyulás is állandóan változik, így közelítgetjük az egyre bővülő történetet. Személyes és nemzeti tragédia egyetlen mondatban, és jelentéktelen burleszkszerű pillanat ráérősen kitágítva. Végzetes, jelképszerű és hiábavaló, súlytalan apróságok egymás mellett megőrzött képei. Féltő szeretet és féltékeny harag, hideg, számító közöny és meleg részvét lengi körül az egyetlen éjszaka megöszült fekete asszony alakját. Ahogy az emberi tudat átmossa magán mind-
azt, amit történelemnek és emberi életnek nevezünk. Ezt az érzést, ezt a bizonyosságot kaphatjuk meg ebből a tényekből mesévé formált, meséből igazzá írt Szilágyi Erzsébet-regényből. ◆

Ugron Zsolna: Hollóasszony. Libri Kiadó, 2016.

ÁKOS

DUPLA ARÉNA 2016 DECEMBER 16-17.

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST ARÉNA

Jegyek a www.akos.hu

és az **Eventim** hálózatában kaphatók!

Roland

heti válasz

